

روش کلی تدریس روز بیستم تا سی و سوم

اهداف :

- ۱- توانایی خواندن آیات درس به صورت شمرده و آرام
- ۲- تقویت علاقه به خواندن روزانه‌ی قرآن کریم

روش تدریس و ارزش‌یابی

یادآوری و تدریس مهم‌ترین قواعد روخوانی در قالب خواندن کلمات و عبارات قرآنی پس از نوزده روز یبایی به پایان رسیده است. از روز بیستم تا روز سی و سوم دانش‌آموزان خواندن فرازهایی از سوره‌های قرآن کریم را تمرین می‌کنند. در این چهارده روز باید سعی کنید تا ضمن تثبیت مهارت روخوانی قرآن، ضعف فرد دانش‌آموزان شناسایی و برطرف شود.

دو نکته‌ی مهم :

۱- هنگام خواندن عبارات قرآنی توسط هریک از دانش‌آموزان، با دقت گوش کنید تا اشکالات دانش‌آموز به خوبی شناسایی شود. آن‌گاه با توجه به شیوه‌ی رفع اشکالات فردی یا عمومی دانش‌آموزان که در فصل اول این کتاب به تفصیل بیان شده است، آن اشکالات را برطرف سازید. در این چهارده روز، پی‌گیری رفع اشکالات دانش‌آموزان اهمیت بسزایی دارد. به عبارت دیگر تمرین خواندن آیات در این مدت به همین منظور است.

۲- دو تذکر مهمی را که در پایان روش تدریس روز اول همین کتاب آمده، مجدداً مطالعه کنید و در ارزش‌یابی از خواندن دانش‌آموزان، مدنظر قرار دهید.

روش انجام تمرین اول

۱- تشکیل گروه‌های دو یا حداکثر سه نفره (دانش‌آموزانی که در یک میز کنار یکدیگرند)

۲- هر عضو گروه یک یا دو سطر از آیات درس را به آرامی برای هم‌گروه خود می‌خواند.

۳- هم‌گروه در صورت وجود اشکال در خواندن دوست خود با تذکر «ببین و بخوان» از او می‌خواهد با دقت بیشتر، اشکال را برطرف کند.

۴- خواندن آیات توسط نفر دوم و سپس نفر سوم گروه، ادامه می‌یابد.

۵- معلم در کلاس قدم می‌زند و به اشکالات و سؤالات احتمالی دانش‌آموزان پاسخ می‌دهد.

۶- اشکالات رایج و نسبتاً پرتکرار دانش‌آموزان شناسایی شود.

۷- اشکال خواندن کلمات و ترکیبات مشکل‌تر به‌طور عمومی برای همه‌ی دانش‌آموزان به شیوه‌ای که به تفصیل در بخش کلیات همین کتاب آمده است، رفع شود. با تشخیص معلم، پس از شناسایی مشکلات عمومی و مهم، می‌توان قبل از انجام تمرین دوم با استفاده از تخته، توضیحات لازم را برای همه‌ی دانش‌آموزان ارائه کرد.

برای انجام تمرین اول می‌توانید ۱۰ تا ۱۵ دقیقه وقت اختصاص دهید.

روش انجام تمرین دوم

۱- خواندن آیات درس به صورت انفرادی: این فعالیت بهتر است از دانش‌آموزان داوطلب آغاز شود. در این هنگام کلاس کاملاً ساکت است و هریک با دو سطر از آیات درس، با انتخاب معلم توسط یکی از دانش‌آموزان با صدای بلند خوانده می‌شود و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود خط می‌برند.

۲- تصحیح توسط دانش‌آموزان: از دانش‌آموزان می‌خواهیم هنگام خواندن قرآن توسط یکی از دانش‌آموزان، کاملاً سکوت را رعایت کنند و با دقت به خواندن آیات گوش دهند. پس از پایان خواندن دانش‌آموز، در صورتی که کلمه‌ای غلط خوانده شده است، دانش‌آموز دیگر با بیان عبارت «بین و بخوان» و در صورت نیاز با راهنمایی معلم، از او می‌خواهند تا اشکال خود را پیدا و برطرف کند.

همان‌طور که قبلاً گفته شد، خواندن دانش‌آموزان به صورت بخش‌بخش یا شمرده یا روان مورد قبول است.

۳- خواندن ادا می آیات: با انتخاب معلم تعدادی از دانش‌آموزان دیگر، هرکدام یک‌سطر از آیات درس را مانند قبل می‌خوانند، تا خواندن آیات درس به پایان برسد.

چند تذکر مهم:

۱- انجام فعالیت فوق، هم تدریس و تمرین و هم ارزیابی توانایی دانش‌آموزان در روخوانی قرآن است. سعی کنید طی این چهارده روز (روز بیستم تا روز سی و سوم) عموم دانش‌آموزان مهارت‌های اصلی روخوانی قرآن کریم را به دست آورند.

۲- شیوه‌ی نگارش آیات این بخش از فصل دوم کتاب مانند آیات روزهای اول تا نوزدهم است، با این تفاوت که کلمات کمی فشرده‌تر نوشته شده و نیز آیات بدون تقطیع، شبیه قرآن کامل نوشته شده است. هم‌چنین همه‌ی حروف ناخوانا، متمایز و به رنگ آبی است.

۳- برای آسان‌تر خواندن این بخش از آیات فصل دوم، از فلش اتصال استفاده شده است. این فلش‌ها از روز بیستم تا روز سی و سوم به تدریج کم و در نهایت حذف شده است.

۴- هرچند تعدادی از دانش‌آموزان به توانایی روان‌خوانی این بخش از آیات دست می‌یابند؛ ولی هر دانش‌آموزی که می‌تواند آیات را به صورت شمرده و آرام روخوانی کند، به انتظار مطلوب دست می‌یابد و حداکثر نمره و امتیاز مربوط را کسب می‌کند. از این‌رو، ضمن جدیت در شناسایی و رفع مشکلات روخوانی هریک از دانش‌آموزان، از سخت‌گیری‌های بی‌جا پرهیز کنید و انتظار نداشته باشید که همه‌ی دانش‌آموزان در پایان فصل دوم کتاب به یک میزان به مهارت‌های لازم در روخوانی و روان‌خوانی قرآن دست یابند.

از آن‌جا که شیوه‌ی تدریس، تمرین و ارزش‌یابی آیات روزهای بیستم تا سی و سوم شبیه یکدیگر است، بیان مجدد مطالب فوق در درس‌های آینده ضرورت ندارد و فقط مطالبی به عنوان نکات خاص مربوط به هر روز به تفکیک ارائه می‌شود.

دانستنی‌های معلم

نکات روز بیستم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- تَأَخَّرَ: بعضی دانش‌آموزان «تأ» را «تا» می‌خوانند. تذکر دهید که الف (همزه) با فتحه خوانده شود.
- ۲- يَهْدِيكَ: در روخوانی قرآن معمولاً کسره به حالت فارسی تلفظ می‌شود، ولی وقتی کسره قبل از «یا» می‌آید، معمولاً مانند لهجه‌ی عربی تلفظ می‌شود؛ هرچند تلفظ حرف دال به صورت «د» و حرف یا به صورت «یا» درست است.
- ۳- کلمات مؤنن مؤنات: بعضی از دانش‌آموزان به همزه روی «واو» توجه ندارند و آن بخش را «مو» می‌خوانند.
- ۴- فَوْزًا: برخی از دانش‌آموزان به علامت سکون «واو» توجه نمی‌کنند و اشتباه می‌خوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک معنای کلمات آموخته و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارات‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۴ و ۵ درس را ترجمه کنید^۱.

۱- معنای کلمات جدید

سَكِينَةً: آرامش	لِيَزِدَادُوا: تا بیفزایند
جُنُودٍ: جمع جُنْد، لشکریان	حَكِيمٍ: یا حکمت، دانا، کسی که کارهایش با درستی و عاقبت‌اندیشی همراه است
لِيُدْخِلَ: تا داخل و وارد کند	تَجْرِي: جاری و روان است
تَحْتِ: زیر	أَنْهَارٍ: رودها
خَالِدِينَ، خَالِدُونَ: جاودان	يُكْفِّرُ: می‌پوشاند
سَيِّئَاتٍ: جمع سَيِّئَةٍ، بدی‌ها، زشتی‌ها	فَوْزٍ: رستگاری

۲- جَنَّاتٍ تَجْرِي: بهشت‌هایی که روان است...؛ اسم‌هایی که تنوین دارند، معمولاً به صورت نکره معنا می‌شوند؛ مانند: جَنَّاتٍ: بهشت‌هایی.

۳- «لِ» قبل از فعل مضارع به صورت «تا» معنا می‌شود؛ مانند: لِيُدْخِلَ: تا داخل و وارد کند.

۱- در صورتی که معنای یکی از کلمات آموخته شده‌ی قبلی را فراموش کرده‌ید، به فهرست معنای کلمات در آخر همین کتاب مراجعه کنید.

نکات روز بیست و یکم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- کَاسٍ (صدای همزه به طور کامل ادا شود)، مُسْتَطِيرًا (دو حرف ت، ط به طور کامل تلفظ شود)
- ۲- يَوْمًا (فتحه‌ی یاء تلفظ شود و «و») غليظ تلفظ نشود)

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک معنای کلمات آموخته شده و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارتهای آشنا و نیز آیه‌ی ۳ و ۸ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

هَدَيْنَا : هدایت کردیم، نشان دادیم	سَبِيل : راه
إِمَّا : یا	شَاكِر : شکرگزار
كُفُور : ناسپاس	يُطْعَمُونَ الطَّعَامَ : غذا می‌دهند
حُب : دوستی، علاقه	مَسْكِين : نیازمند

۲- هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ : نشان دادیم به او (به انسان) راه را؛ عَلِيَّ حُبَّيْ : با میل و علاقه‌اش به آن (به غذا).

۳- عَلِيَّ حُبَّيْ : با میل و علاقه‌اش به آن (به غذا).

نکات روز بیست و سوم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- تَأْتِیْنَا السَّاعَةَ؛ به همزه‌ی ساکن، اتصال و تشدید توجه شود.
- ۲- لَتَأْتِیَنَّکُمْ؛ به همزه‌ی ساکن، کسره‌ی قبل از یاء و تشدید دقت شود. و همچنین تلفظ همزه‌ی ساکن «أ» برای برخی مشکل است. با توجه به تدریس همزه در کتاب راهنمای معلم این حرف را درست تلفظ کنید تا دانش‌آموزان تکرار کنند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

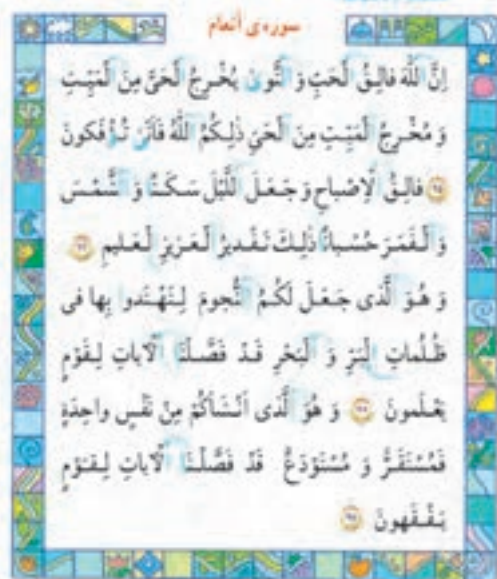
به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارتهای آشنا و نیز آیه‌ی ۱ و ۲ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

خَبِیْرٌ : آگاه	یَعَلِّمُ : می‌داند	یَلِیْحُ : فرو می‌رود
یَخْرِجُ : خارج می‌شود، بیرون می‌آید	یَنْزِلُ : نازل می‌شود، پایین می‌آید	یَعْرِجُ : بالا می‌رود

۲- همه‌ی کلمات «ما» که در دو آیه‌ی اوّل درس به کار رفته، به معنای «آنچه» است.

- ۳- لِلّٰهِ = لِ + اللّٰه : برای خدا؛ هرگاه لِ به کلمه‌ای که دارای «ال» است، اضافه شود «ال» آن کلمه حذف می‌شود مانند : لِ + الَّذِی ← لِلَّذِی؛ لِ + الرَّسُوْل ← لِلرَّسُوْل.

دانشنی های معلم

نکات روز بیست و چهارم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- مُسْتَوْدَعٌ؛ به فتحه‌ی ت دقت شود و و غلیظ تلفظ نشود.
- ۲- کلمه‌ی تُوْفَكُونَ؛ دانش‌آموزان ممکن است به همزه‌ی ساکن روی «واو» توجه نکنند، توجه آن‌ها را به آن جلب کنید.
- ۳- ترکیب فَصَّلْنَا الْآيَاتِ؛ این ترکیب را ممکن است برخی از دانش‌آموزان هم به‌خاطر اتصال آن و هم ترکیب «لأ» اشتباه بخوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۹۵ و ۹۶ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

فَالِقٌ : شکافنده	حَبِّ : دانه	نَوَى : هسته
مُخْرِجٌ : خارج‌کننده، بیرون آورنده	ذَالِكُمْ : این	أَنَّى : چگونه، کجا
تُوْفَكُونَ : منحرف می‌شوید	إِصْبَاحٌ : صبح	سَكَنٌ : آرامش
حُسْبَانٌ : حساب کردن	تَقْدِيرٌ : اندازه‌گیری	عَزِيزٌ : عزتمند

۲- ذَلِكُمْ اللَّهُ : این خدای یگانه است؛ حُسْبَانًا : برای حساب کردن.

نکات روز بیست و پنجم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- ذُرِّيَّتِهِمَا؛ چنان‌چه در خواندن این کلمه مشکلی بود به صورت بخش‌بخش خوانده شود.
- ۲- مَنَّآ؛ تشدید در حرف نون دوم رعایت شود.
- ۳- نَجَّيْنَاهُمَا؛ برخی از دانش‌آموزان آن را «نَجَبِ» می‌خوانند. توجه آن‌ها را به علامت سکون «یا» جلب کنید.
- ۴- عبارت هَدَيْنَا هُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ؛ برخی از دانش‌آموزان این عبارت را به دلیل دو اتصال پشت سرهم و طولانی شدن بخش‌ها، اشتباه می‌خوانند؛ از آن‌ها بخواهید این عبارت را به آرامی و بخش‌بخش بخوانند تا دچار خطا نشوند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۱۰۹ تا ۱۱۲ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

كَذَلِكَ : این چنین

نَجْزِي : جزا و پاداش می‌دهیم

بَشَّرْنَا : بشارت دادیم

صَالِح : نیکوکار، شایسته

- ۲- عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ : بندگان مؤمن ما؛ در این ترکیب دو نکته گفتنی است. اول آن که «مؤمنین» صفت عباد و جمع است؛ یعنی «بندگان مؤمنان»؛ اما در فارسی صفت را همیشه مفرد معنا می‌کنیم، پس معنای آن می‌شود «بندگان مؤمن». دیگر آن که ترجمه‌ی کلمه به کلمه‌ی ترکیب مذکور می‌شود «بندگان ما مؤمن» اما در فارسی می‌گوییم «بندگان مؤمن ما».
- ۳- بَشَّرْنَا؛ بشارت دادیم او را؛ یعنی حضرت ابراهیم را (به تولد اسحاق).

تمرین اول - ابتدا آیه سوره را بخوانید و در آن کلماتی که با هم همزه دارند را با هم ترکیب کنید.

سوره انعام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَ
 جَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ
 يَعْدِلُونَ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ فَضَّرَ
 أَجْلاً وَ أَجَلَ مُتَمَسِّمٍ عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمُوتُونَ ﴿٢﴾ وَ
 هُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَ فِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ بِسِرِّكُمْ
 وَ جَهْرِكُمْ وَ يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ﴿٣﴾ وَ مَا تَأْتِيهِمْ مِنْ
 مَائِمَةٍ مِنْ مَائِمَاتٍ رَبُّهُمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤﴾
 فَغَدَّ كَذِبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنبَاءٌ
 مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٥﴾

تمرین دوم - هر یک از کلمات را با خط قرمز، یک یا چند خط از این آیات را با خط آبی
 خط بخوانید و سایر دانش آموزان از روی کتاب خود خط بزنند.

دانشتهای معلم

نکات روز بیست و ششم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آنها به دقت بیش‌تری نیازمند است

برخی از دانش‌آموزان کلمات تَأْتِيهِمْ و يَأْتِيهِمْ را به دلیل وجود همزه‌ی ساکن «أ» اشتباه می‌خوانند، توجه آن‌ها را به علامت سکون همزه جلب کنید.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارات‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۱ و ۳ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

كَفَرُوا: کافر شدند، کفرورزیدند   يَعْدِلُونَ: شبیه و شریک قرار می‌دهند   سِرٌّ: پنهان، راز

جَهْرٌ: آشکار   تَكْسِبُونَ: کسب می‌کنید، انجام می‌دهید

۲- الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ: کسانی که کافر شدند (کافران) برای پروردگارشان شبیه و شریک قرار می‌دهند.

دانستنی های معلم

نکات روز بیست و هشتم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

لَرَأَيْتَهُ؛ به اعراب کلمه دقت شود و برای مصون ماندن از خطا بهتر است این عبارت را بخش‌بخش بخوانند. آیه‌ی آخر به‌طور آرام و با حفظ اتصالات خوانده شود.
از دانش‌آموزانی که این عبارت را اشتباه می‌خوانند، بخواهید آن را آرام و بخش‌بخش بخوانند تا دچار اشتباه نشوند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۱۸، ۲۰ و ۲۲ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

لَتَنْظُرُ: باید ببیند و دقت کند

عَد: فردا

يَسْتَوِي: مساوی است

فَاتَر: رستگار

شَهَادَة: آشکار

۲- وَلَتَنْظُرُ نَفْسٌ: هر فرد و شخصی باید دقت کند.

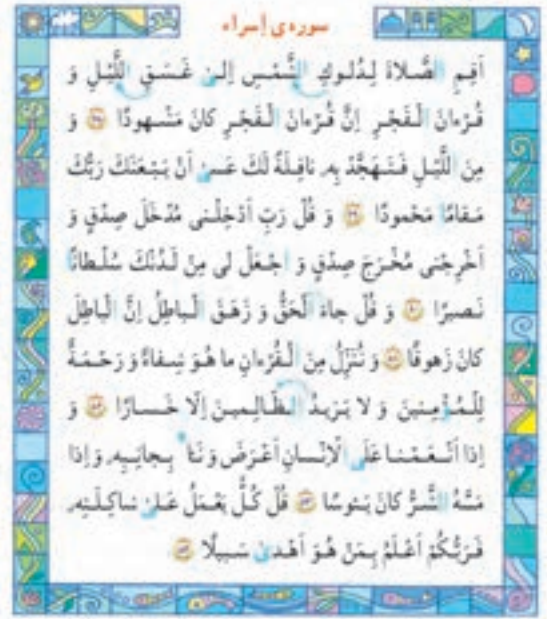
۳- مَا قَدَّمْتَ: آنچه از پیش فرستاد.

قَدَّمْتَ: پیش فرستاد

تَعْمَلُونَ: انجام می‌دهید

أَصْحَاب: اهل، یاران

عَالِم: دانا

دانشتهای معلم

نکات روز بیست و نهم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آنها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- تَأَا؛ به توضیحات زیر صفحه دقت شود.
- ۲- فَتَهَجَّدْ؛ در خواندن تشدید دقت شود.
- ۳- ترکیب عبارت «مَسَّهُ الشَّرُّ» را به علت نداشتن مصوت بلند (ا و ی) برخی از دانش‌آموزان اشتباه می‌خوانند که با بخش‌بخش خواندن آن را به‌صورت صحیح خواهند خوانند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

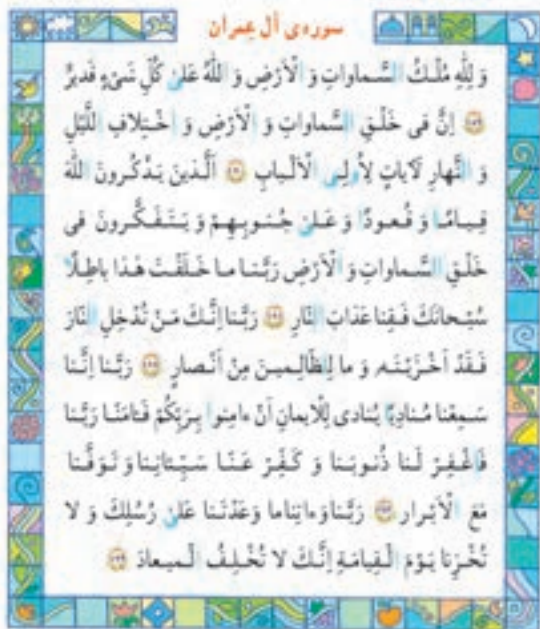
به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز دو آیه ۸۱ و ۸۲ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

زَهَقَ : نابود شد	زَهَقَ : نابود شدنی
نُنزِّلُ : نازل می‌کنیم، فرومی‌فرستیم	شِفَاءٌ : شفا، درمان
يَزِيدُ : می‌افزاید	ظَالِمٌ : ستمگر، ظالم
خَسَارٌ : زیان	

۲- لَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ... : نمی‌افزاید (قرآن) ظالمان را ...

دانشتنی های معلم

نکات روز سیام

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- لَآیَاتٍ؛ در خواندن همزه دقت شود.
- ۲- سَيِّئَاتِنَا؛ برخی از دانش‌آموزان این عبارت را به دلیل تشدید «یا» و هم‌چنین همزه «ثا» بعد از «یای» مشدد اشتباه می‌خوانند. با بخش‌بخش خواندن این عبارت آن را صحیح خواهند خواند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۱۸۹ تا ۱۹۱ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

قَدِيرٌ : توانا	اِخْتِلَافٌ : آمد و شد، اختلاف	أُولَى الْأَلْبَابِ ، أُولُوا الْأَلْبَابِ : خردمندان
يَذْكُرُونَ : یاد می‌کنند	قِيَامًا : ایستاده	جُنُوبٌ : پهلوها
يَتَفَكَّرُونَ : فکر و اندیشه می‌کنند	خَلَقَتْ : خلق کردی	نَارٌ : آتش

۲- مَا خَلَقْتَ : خلق نکردی.

۳- فَقِنَا = ف + ق + نا : پس نگاهدار ما را از.

۴- اِنَّ فِيْ خَلْقِ ... لَآیَاتٍ : معمولاً در جملاتی که با «اِنَّ» شروع می‌شود، بعد از چند کلمه حرف تأکید «لَ» نیز به کار می‌رود؛

در ترجمه می‌توان «لَ» را معنا نکرد.

سوره یونس مائده

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ زَيِّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً
 مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا وَمَائِدَةً مِنَ
 السَّمَاءِ وَارزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿۱۱۴﴾ قَالَ اللَّهُ إِنِّي مَرْسَلُهَا
 عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَإِنِّي أُعَذِّبُهُ عَذَابًا لَا
 أُعَذِّبُهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿۱۱۵﴾ وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ
 مَرْيَمَ آتَيْتُكَ الْقُرْآنَ الْغُدُوَّ وَأَيْمِنَ الْكُرْبَىٰ وَأَنِسْ إِلَىٰ مَوْلَاكَ مِنَ
 اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ لِي
 بِحَقٍّ إِن كُنْتُ فَلْتًا فَفَعَلْتُمْ بَعْضَ الَّذِي تَعْلَمُونَ مَا فِي نَفْسِي
 وَلَا أَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿۱۱۶﴾ مَا
 قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَ
 كُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ
 أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَرُوفٌ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿۱۱۷﴾

دانشتنی‌های معلم

نکات روز سی و یکم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- أُعَذِّبُهُ؛ برای تلفظ درست آرام و شمرده بخوانند.
- ۲- أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ؛ در خواندن متصل شود و با آرام و شمرده خواندن، اشکال دانش‌آموزان رفع خواهد شد.
- ۳- تَوَفَّيْتَنِي؛ در خواندن این کلمه به دلیل نزدیک مخرج بودن حرف «واو» و «ف» و مشدّد بودن حرف «ف» و هم‌چنین «بای» ساکن بعد از حرف مشدّد، برخی به اضطراب خواهند افتاد؛ با بخش بخش خواندن این کلمه این اشکال را رفع کنید.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۱۱۴ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

اللَّهُمَّ: خدایا	أَنْزَلَ: نازل کن، فروفرست
مَائِدَةً: سفره، غذا	تَكُونُ: باشد، می‌باشد
عید: عید، روز خوش و شادی	أَرْزُقُ: روزی بده به
رازِقِينَ: روزی‌دهندگان	

۲- عِيدًا لِأَوَّلِنَا وَآخِرِنَا: عیدی برای اولین و آخرین ما.

دانستنی های معلم

نکات روز سی و دوم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- الْأَمِينِ؛ با شمرده‌خوانی در تلفظ کامل هر دو تشدید دقت شود؛ هم‌چنین کسره‌ی میم (مِ) چون قبل از «ب» است به صورت «ای» تلفظ می‌شود.
- ۲- يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ؛ شمرده‌خوانی کنند.
- ۳- حُمِّلُوا التَّوْرَةَ؛ به تشدید و اتصال دقت شود و نیز به فتحه‌ی حرف «ت»؛ یعنی تَوْرَاة گفته شود، نه «تَوْرَاة». هم‌چنین توجه شود که اگر روی این کلمه وقف شود مانند قاعده‌ی کلی وقف هرگونه «ة» به صورت «ه» است یعنی می‌شود «التَّوْرَاه»
- ۴- فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ؛ شمرده‌خوانی کنند و به اتصال دقت شود.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۱ و ۲ درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

مَلِكٌ : فرمانروا، پادشاه	يُسَبِّحُ : تسبیح می‌کند
بَعَثَ : برانگیخت، مبعوث کرد	قُدُّوسٌ : بسیار پاک و مقدس
يَتْلُوا : تلاوت می‌کند، می‌خواند	أَمِينٌ : افراد درس ناخوانده
يُعَلِّمُ : می‌آموزد به	بِرَّكِي : تزکیه و پاک می‌کند
ضَلالٌ : گمراهی	كانوا : بودند، هستند

۲- يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ : می‌خواند برایشان آیات او را. همان‌طور که می‌دانید ضمیر «ه» به صورت «او» و «ش» معنا می‌شود. گاهی به هر دو و گاهی به یکی از این دو شکل صحیح است. مثلاً در همین عبارت که فاعل «یتلوا» پیامبر است، اگر به صورت «آیات او» معنا کنیم؛ یعنی پیامبر آیات خدا را بر مردم می‌خواند، که صحیح است؛ و اگر به صورت «آیاتش» معنا کنیم؛ یعنی پیامبر آیات خودش را می‌خواند که چنین چیزی منظور آیه نیست.

۳- وَ إِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ ... : و هرچند بودند از قبل ....

دانشتنی های معلم

نکات روز سی و سوم

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

۱- لَنْحُنُّ الضَّافُونَ؛ به اتصال و تلفظ تشدید در صاد و فاء دقت شود.

۲- أَفَعِدَايْنَا؛ شمرده‌خوانی شود.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیات ۱۸۰ تا آخر درس را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

عِزَّةٌ : عزت، سربلندی، شکست‌ناپذیری

عَمَّا = عن + ما : از آن‌چه

يَصِفُونَ : وصف می‌کنند، توصیف می‌کنند

۲- سنت است که در پایان هر جلسه، کلاس درس و یا یک فعالیت جمعی سه‌آیه‌ی آخر سوره‌ی صافات (آیات همین درس)

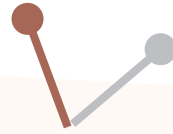
خوانده شود. در پایان هر نشست و گفت‌وگویی، پروردگار عزتمند را از هر عیب و نقصی به دور می‌دانیم؛ بر پیامبران او درود می‌فرستیم و سپاس و ستایش خداوند یکتا، پروردگار جهانیان را به‌جا می‌آوریم.

روش کلی تدریس «انس با قرآن» ۱ تا ۱۶

روش تدریس

- نکات انس با قرآن کریم (۱): سوره‌ی حمد و سوره‌ی بقره آیات ۱ تا ۵ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۲): آیه‌ی الکرسی و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۳): سوره‌ی ابراهیم آیات ۳۵ تا ۴۱، داستان چشمه‌ی زمزم و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۴): سوره‌ی اسراء آیات ۲۱ تا ۲۷ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۵): سوره‌ی آل عمران آیات ۵۵ تا ۶۰ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۶): سوره‌ی طه آیات ۱۳ تا ۴۸، داستان پیامبری حضرت موسی علیه‌السلام و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۷): سوره‌ی مائده آیات ۴۸ تا ۵۰ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۸): سوره‌ی طه آیات ۱۱۴ تا ۱۲۲ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۹): سوره‌ی طه آیات ۴۰ تا ۵۰، داستان به سوی مبارزه‌ی بزرگ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۱۰): سوره‌ی حج آیات ۷۴ تا ۷۸ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۱۱): سوره‌های قدر و زلزله و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۱۲): سوره‌ی شعراء آیات ۴۰ تا ۵۱، داستان پیروزی حضرت موسی علیه‌السلام و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۱۳): سوره‌ی شوری آیات ۳۶ تا ۴۴ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۱۴): سوره‌ی قصص آیات ۷۴ تا ۷۷ و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۱۵): سوره‌های عادیات و قارعه، داستان صبح پیروزی و دانستنی‌های معلم
- نکات انس با قرآن کریم (۱۶): سوره‌ی بقره آیات ۷۹ تا ۸۳ و دانستنی‌های معلم

اهداف آموزش قرآن در فصل سوم

- ۱- توانایی خواندن آیات درس به صورت شمرده و آرام
- ۲- آشنایی با مفهوم برخی از پیام‌های قرآن کریم
- ۳- آشنایی با برخی از داستان‌های قرآن کریم
- ۴- آشنایی با احادیث و روایات ائمه‌ی اطهار علیهم‌السلام درباره‌ی انس با قرآن کریم
- ۵- تقویت علاقه و مهارت خواندن نماز
- ۶- تقویت علاقه به خواندن روزانه‌ی قرآن کریم

محتوای کتاب آموزش قرآن در فصل سوم

محتوای این فصل دانش‌آموزان را در رسیدن به اهداف آموزش قرآن در پایه‌ی سوم، یاری می‌کند. این محتوا در هریک از دروس این فصل که برای یک هفته در نظر گرفته شده، «انس با قرآن کریم» نام‌گذاری شده و از قسمت‌های زیر تشکیل شده است.

الف) فرازی از قرآن کریم: آیات درس بخش اصلی محتوای هر درس (انس با قرآن کریم) را تشکیل می‌دهد. این آیات برای تقویت مهارت دانش‌آموزان در خواندن قرآن کریم آمده است.

ب) پیام قرآنی: پیام قرآنی، آیه یا عبارتی کوتاه و زیبا از قرآن است که دارای پیامی والا و ارزشمند متناسب با کودکان دربارهی موضوعات اعتقادی، اخلاقی، تربیتی، اجتماعی و ... است؛ مانند:

و بِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا
بقره، ۸۳

پیام قرآنی استفاده شده در کتاب درسی معمولاً دارای ویژگی‌های زیر است:

۱- موضوع آن برای دانش‌آموزان قابل درک است.

۲- کوتاه و پرمعناست.

۳- دانش‌آموزان می‌توانند مثال‌ها و نمونه‌های عملی از زندگی روزمره‌ی خود برای پیام‌ها بیان کنند.

یکی از اهداف مهم دوره‌ی ابتدایی، تقویت زمینه‌های تربیتی و پرورشی کودکان است؛ از این رو آموزش پیام‌های قرآنی یکی از مناسب‌ترین راه‌های انس دانش‌آموزان با مفاهیم ارزشمندی تربیتی و اخلاقی قرآن کریم می‌باشد. پیام قرآنی درس، یادگیری قرآن را معنادار می‌کند و دانش‌آموزان را به دریافت معنای آیات قرآن علاقه‌مند می‌سازد.

ضمناً پیام‌های قرآنی بهترین فرصت را برای مشارکت دانش‌آموزان در فرآیند یاددهی-یادگیری فراهم می‌کند؛ زیرا دانش‌آموزان با بحث‌های گروهی، برای این پیام‌ها مصادیق جدیدی می‌یابند و بیان می‌کنند و آموزگار نیز یافته‌های آن‌ها را تصحیح و تکمیل می‌نماید. به این ترتیب دانش‌آموزان، یادگیری خود را توسعه می‌دهند و به اعتقاد و باورهایشان عمق می‌بخشند. پیام‌های قرآنی به شیوه‌ای ساده و مؤثر، دانش‌آموزان را با خطوط اصلی قرآن کریم برای یک زندگی سعادت‌مند آشنا می‌سازد.

آموزگاران محترم می‌توانند برای تدریس پیام قرآنی هر درس، شیوه‌ی جدیدی را به کار گیرند و بدون این که وقت چندان زیادی در کلاس صرف شود، با مشارکت دانش‌آموزان، آن‌ها را با مفهوم پیام آشنا سازند. علاوه بر این، ساعت‌های کلاس قرآن را با شادایی و نشاط برگزار کنند. همچنین انگیزه‌ی یادگیری و حتی حفظ اختیاری پیام‌ها را در دانش‌آموزان تقویت کنند. به همین منظور در بخش روش تدریس هر پیام، به شیوه‌های پیشنهادی گوناگونی اشاره شده است. بدیهی است آموزگار کلاس می‌تواند شیوه‌ها را گسترش دهد و به دلخواه خود در هر درسی به کار گیرد.

ج) داستان‌های قرآنی: یکی از روش‌های جذاب ارائه‌ی مطالب، بیان آن‌ها به شیوه‌ی داستان است. داستان‌های قرآنی می‌توانند

به طور غیر مستقیم، زمینه‌ی مناسبی را برای تقویت ایمان کودکان به خدا، عالم غیب و آشنایی با پیامبران و اولیای الهی، جبهه‌ی حق و باطل و ... فراهم آورد.

وجود داستان در یک آموزش قرآن، آموزش را جذاب و متنوع می‌کند و موجب افزایش علاقه و انگیزه‌ی کودکان به این درس می‌شود. داستان‌های قرآنی شامل مطالب بسیار ارزنده و جاودانه‌ی اعتقادی، اخلاقی و ... است و استفاده از آن‌ها از بهترین راه‌هایی است که ریشه‌ی شجره‌ی طیبه‌ی ایمان را در جان کودکان می‌دواند و برای همیشه آن‌ها را از ثمره‌ی آن بهره‌مند می‌سازد.

بیان داستان‌های قرآنی در درس قرآن، راه تولیدات متنوع و جذاب کتاب‌های کمک‌آموزشی، نوارهای صوتی و تصویری و ... را نیز باز می‌کند. در ضمن والدین دانش‌آموزان، معمولاً با این داستان‌ها آشنا هستند. این آشنایی زمینه‌ی ارتباط آن‌ها را با

درس قرآن و گفت‌وگو با کودکان خود درباره‌ی این درس فراهم می‌سازد.

د) انس با قرآن در خانه : پیامبر اکرم (ص) و امامان معصوم (ع) در طول زندگی پربار خود همواره با قرآن کریم انس داشته و مسلمانان را نیز بر این امر سفارش کرده‌اند نقش الگویی ایشان از یک سو و احادیث و روایات فراوان درباره‌ی انس با قرآن کریم از سوی دیگر، می‌تواند به عنوان یک روش تأثیرگذار در زمینه‌ی آموزش قرآن، بستر مناسبی را برای تحقق اهداف مورد نظر فراهم آورد. به همین منظور بخشی را تحت عنوان **قطره اما دریا** در نظر گرفته‌ایم.

تمرین اول برای کسب مهارت کافی در خواندن اذکار نماز است. انتظار می‌رود تا پایان سال تحصیلی، همه‌ی دانش‌آموزان در خواندن نماز، توانایی کافی پیدا کنند.

تمرین دوم برای تقویت مهارت خواندن قرآن کریم است.

برای بهره‌گیری بیش‌تر از بخش انس با قرآن در خانه لازم است به نکات زیر توجه شود :

۱- این صفحه از کتاب، برای تقویت مهارت خواندن و انس با قرآن در خانه است از این رو نباید از این صفحه در امتحانات پایانی سؤال طرح شود.

۲- دانش‌آموزان را به انجام تمرین‌های این صفحه تشویق کنید.

۳- پرسش از تمرین‌ها را به عنوان بخشی از ارزش‌یابی مستمر دانش‌آموزان منظور کنید.

۴- دانش‌آموزان را به حفظ اجباری روایات ذکر شده در بخش «قطره اما دریا» وادار نکنید؛ بلکه حفظ این روایات اختیاری است و می‌توان در ارزش‌یابی مستمر حفظ کردن هر یک از آن‌ها را به عنوان امتیاز تشویقی در نظر گرفت.

روش تدریس درس «انس با قرآن ۱ تا ۱۶»

خواندن آیات قرآن کریم: ابتدا دانش‌آموزان در گروه‌های دو یا سه نفره در مدت حداکثر ۵ دقیقه به میزانی که می‌توانند آیات این صفحه را پیش خوانی کنند و سپس با انتخاب معلم تعدادی از دانش‌آموزان، هر کدام یک یا دو سطر از این آیات را با صدای بلند می‌خوانند و سایر دانش‌آموزان از روی کتاب خود، یا قرآن کریم خط می‌برند. علاوه بر نکاتی که در فصل دوم - در بخش روش تدریس روخوانی قرآن کریم - بیان شد، توجه به نکات زیر ضروری است.

۱- در مراحل اولیه، اگر اشتباهات برخی از دانش‌آموزان نسبتاً زیاد است، نیازی نیست همه‌ی این اشتباهات را گوشزد کنید. بیش‌تر بر توانایی‌های آن‌ها تأکید کنید تا با احساس موفقیت به تدریج ضعف خود را جبران کنند.

۲- ممکن است برخی از عبارات قرآنی برای تعدادی از دانش‌آموزان نسبتاً مشکل باشد. اولاً به منظور کسب مهارت روخوانی

قرآن کریم، خواندن این‌گونه عبارات نیز لازم است؛ ثانیاً به دانش‌آموزان بیاموزید که این‌گونه عبارات را آرام‌تر و در صورت نیاز به صورت بخش‌بخش بخوانند. برای تدریس و تمرین آیات قرآن کریم در هر درس می‌توان بین بیست تا بیست و پنج دقیقه وقت اختصاص داد.

پیام قرآنی: از دانش‌آموزان بخواهید که پس از خواندن عبارت قرآنی پیام و ترجمه‌ی آن از روی کتاب، درباره‌ی مفهوم آن به کمک تصاویر یا پرسش‌هایی که در کتاب آمده است، به صورت گروه‌های دو یا سه نفره با یکدیگر گفت‌وگو و مشورت کنند؛ سپس نظر خود را درباره‌ی پیام و مصادیق آن در زندگی خود، برای کلاس بیان کنند.

داستان: داستان را به شیوه‌ی قصه‌گویی و با زبان ساده به کمک تصاویر برای دانش‌آموزان تعریف کنید. از بیان مطالب زاید و غیرمستند بپرهیزید. در صورت وجود وقت می‌توانید از دانش‌آموزان بخواهید تا هریک، چند سطر از داستان را، یک بار در کلاس از روی کتاب بخوانند.

انس با قرآن در خانه

دانش‌آموزان را به تمرین آیات درس از روی کتاب درسی یا قرآن کامل که در خانه دارند، تشویق کنید. مؤثرترین روش در انس با قرآن کریم، خواندن مقداری از قرآن در هر روز است. چه خوب است شما در ایجاد این سنت نیکو در دانش‌آموزان و نیز در پاداش یک عمر قرآن خواندن آن‌ها سهیم شوید.

انس با قرآن در خانه

همان طور که گفته شد، این قسمت که به عنوان تکلیف دانش آموزان در خانه است، از سه قسمت تشکیل شده است. در پایان هر جلسه انجام بخش‌های مختلف «انس با قرآن در خانه» را به دانش آموزان تذکر دهید و در ابتدا یا انتهای جلسه‌ی بعد انجام این تکلیف توسط آن‌ها را به شیوه‌ی زیر بررسی کنید. این بررسی با توجه به نظر معلم و شرایط کلاس می‌تواند در ابتدای زنگ و قبل از درس جدید یا در انتهای زنگ صورت پذیرد.

۱- **قطره اما دریا:** می‌توان از دانش آموزان سؤال کرد که چه کسی می‌داند حدیث این درس از کدام یک از معصومان است و در آن حدیث چه بیان شده است. بعد از توضیح احتمالی برخی از دانش آموزان، یک بار حدیث از روی کتاب توسط یکی از آن‌ها خوانده می‌شود. حفظ احادیث جزء برنامه‌ی آموزشی نیست و نباید دانش آموزان را مکلف به این کار کرد؛ البته به خاطر سپاری احادیث مفید است، به شرط آن که این کار بدون فشارهای پنهان یا آشکار انجام شود. برای دانش آموزان علاقه‌مندی که این کار را می‌کنند، می‌توان در ارزش‌یابی مستمر نمره تشویقی در نظر گرفت. هنگام بررسی تکلیف «انس با قرآن در خانه» با گفت‌وگوی کوتاهی

درباره‌ی حدیث شریف، مضمون آن را یادآوری کنید.

۲- **تمرین دوم (تمرین نماز):** با توجه به ضرورت یادگیری اذکار و عبارات نماز در طول سال تحصیلی، در هر زنگ به مدت چند دقیقه تمرین دوم این بخش توسط یکی از دانش آموزان در کلاس انجام شود و در صورت نیاز تذکرات لازم از سوی معلم ارائه شود.

۳- **تمرین سوم (خواندن آیات درس در خانه):** در مورد انجام این کار از دانش آموزان سؤال کنید و افرادی را که این کار را انجام داده‌اند تشویق کنید و از سایر دانش آموزان نیز بخواهید که آیات درس را در طول یک هفته به تدریج در خانه بخوانند. بسیار مناسب و مفید است - در صورت وجود وقت - در هر جلسه درباره‌ی آیات جلسه‌ی قبل حداقل از دو یا سه نفر از دانش آموزان پرسش شود و توانایی آن‌ها در خواندن قرآن در قالب ارزش‌یابی مستمر ارزیابی شود.

در درس «انس با قرآن ۱ تا ۱۶» به روشی که توضیح داده شد، تدریس، تمرین و پرسش می‌شود. در ادامه برخی نکات خاص و نیز دانستنی‌های معلم مربوط به هریک از دروس ۱ تا ۱۶ به ترتیب خواهد آمد.

نکات انس با قرآن کریم (۱)

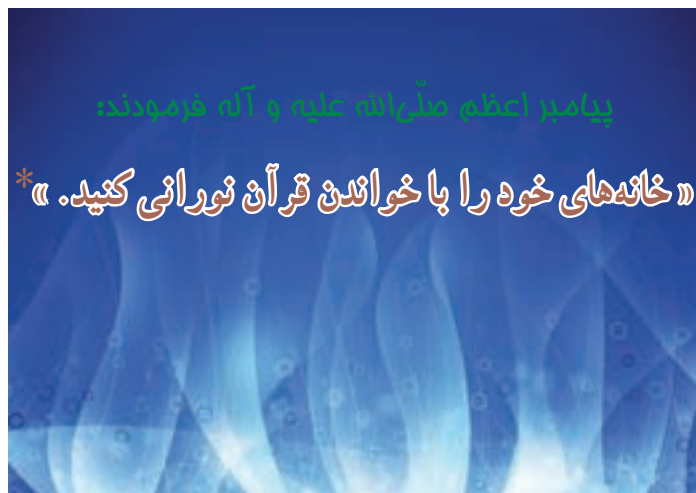
سوره‌ی حمد و سوره‌ی بقره آیات ۱ تا ۵ و دانستنی‌های معلم

روش آموزش پیام قرآنی

«رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ»؛

پروردگارا، مرا از نمازگزاران قرارده.

- ۱- ابتدا از یک یا چند دانش‌آموز بخواهید که پیام و ترجمه‌ی آن را بخواند.
  - ۲- سپس توجه دانش‌آموزان را به پیام و تصویر و پرسش زیر تصویر در کتاب جلب کنند و فرصت کوتاهی در اختیار آن‌ها بگذارید که درباره‌ی آن‌ها با هم گفت‌وگو کنند (ترجیحاً در گروه‌های سه تا چهارنفره).
  - ۳- آن‌گاه نظرات خود را برای دوستانشان در کلاس بیان کنند.
- انتظار می‌رود دانش‌آموزان به موارد زیر اشاره کنند :
- برای انجام هر کاری از خداوند کمک می‌خواهیم (حتی برای توفیق در نماز خواندن).
  - برای سپاس‌گزاری از خداوند باید نماز بخوانیم و ...

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

۱- یَوْمِنُونَ : بعضی از دانش‌آموزان به همزه‌ی بخش «یُو» دقت نمی‌کنند آن را «یو» می‌خوانند، توجه آن‌ها را نسبت به خواندن همزه «ه» روی «واو» جلب کنید.

۲- بِالْآخِرَةِ : بعضی از دانش‌آموزان بخش «کَا» را «لا» می‌خوانند. توجه آن‌ها را نسبت به ترکیب «ءا» در بخش «کَا» جلب کنید.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، سوره‌ی حمد و پنج آیه‌ی اوّل سوره‌ی بقره را ترجمه کنید.

۱- معنای کلمات جدید

مَالِكٌ : صاحب	يَوْمِ الدِّينِ : روز قیامت
تَعْبُدُ : عبادت می‌کنیم	نَسْتَعِينُ : کمک می‌خواهیم
اِهْدِ : هدایت کن	اَنْعَمْتَ : نعمت دادی
غَيْرِ : غیر، جز	مَغْضُوبٍ : غضب شده
ضَالِّينَ : گمراهان	رَيْبٍ : شک و تردید
هُدًى : هدایت	يُؤْمِنُونَ : ایمان دادند
يُقِيمُونَ : برپا می‌دارند	مِمَّا = مِنْ + مَا : از آنچه
يُنْفِقُونَ : انفاق می‌کند	اُنزَلَ : نازل شد
يُوقِنُونَ : یقین دادند	مُفْلِحُونَ : رستگاران

۲- اَيَّاكَ نَعْبُدُ : فقط تو را عبادت می‌کنیم؛ «اَيَّاكَ» ضمیر و مفعول فعل نَعْبُدُ است و چون مقدم بر آن آمده است، انحصار را می‌رساند. از این‌رو معنا می‌کنیم «فقط تو را ...»؛ و چون «اَيَّاكَ» نمی‌تواند بدون اتصال به چیزی بیاید، حرف «اَيَّا» قبل از آن آمده است.

۳- اَلْم (از حروف مقطعه‌ی قرآن) : که رمزی است میان خدا و پیامبر او و معنای آن به‌طور حتمی و دقیق برای ما مجهول است.

آجر: دانش

زبان چهارم ابتدایی - درس اول

نکات انس با قرآن کریم (۲)

آیه الکرسی و دانستنی‌های معلّم

روش آموزش پیام قرآنی
«فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ، فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ»؛

هرکس دوستش را ببخشد و با او آشتی کند، خدا به او پاداش می‌دهد.

روش پیشنهادی

- ۱- پیام قرآنی درس را کلمه به کلمه تفکیک کنید و هر کلمه را جداگانه روی یک برگ کاغذ به اندازه‌ی دلخواه بنویسید.
  - ۲- سپس برگه‌ها را به تعداد گروه‌های کلاس تکثیر کنید و به هر گروه یک دسته از آن‌ها را بدهید (در هر دسته تمام کلمات مربوط به پیام قرآنی وجود داشته باشد).
  - ۳- آن‌گاه یکی از دانش‌آموزان پیام قرآنی را به صورت شمرده بخواند و گروه‌ها همزمان با هر کلمه‌ای که خوانده می‌شود، برگ مربوط به آن کلمه را روی میز بگذارند تا پیام موردنظر کامل شود.
  - ۴- سپس از هر گروه بخواهید یک بار با صدای بلند پیام قرآنی را بخوانند.
  - ۵- آن‌گاه توجه دانش‌آموزان را به تصاویر کتاب جلب کنید و از هر گروه بخواهید درباره‌ی تصاویر فکر کنند و پس از گفت‌وگوی گروهی نظر خود را برای کلاس بیان کنند.
- انتظار می‌رود دانش‌آموزان در پایان این گفت‌وگو به نتایج زیر برسند:
- با یکدیگر دوست باشیم و قدر این دوستی‌ها را بدانیم.
  - دوستان خوب را از خود نرنجانیم و آن‌ها را به راحتی از دست ندهیم.
  - گذشت و چشم‌پوشی از خطاها و اشتباهات دیگران، پاداش خداوند را به دنبال دارد.

الف) برخی از کلمات و ترکیب‌هایی که خواندن آن‌ها به دقت بیش‌تری نیازمند است

- ۱- تَأْخُذُهُ: توجه دانش‌آموزان را نسبت به خواندن همزه‌ی ساکن بخش «تَأْ» جلب کنید.
- ۲- كُرْسِيُّ السَّمَاوَاتِ: اگر دانش‌آموزی در خواندن این عبارت مشکل داشت، از او بخواهید آن را به صورت آرام و حتی بخش بخش بخواند.
- ۳- لَا يَتَّوَدُّهُ: دانش‌آموزان را به خواندن صحیح ترکیب «تَو» توجه دهید.
- ۴- يُؤْمِنُ: توجه دانش‌آموزان را به خواندن همزه در بخش «يُؤْ» جلب کنید.
- ۵- أَوْلِيَائُهُمُ الطَّاغُوتُ: اگر دانش‌آموزی در خواندن این عبارت مشکل داشت، از او بخواهید که آن را آرام و به صورت بخش بخش بخواند.

ب) گامی به سوی درک معنای آیات قرآن کریم

به کمک آموخته‌های قبلی و توضیحات زیر، ترکیب‌ها و عبارت‌های آشنا و نیز آیه‌ی ۲۵۷ درس را ترجمه کنید.

معنای کلمات جدید

يُخْرِجُونَ: خارج می‌کنند

أَوْلِيَاء: جمع وَلِيٍّ، سرپرستان، دوستان

طَّاغُوت: انسان‌های طغیان‌گر

حضرت علی علیه‌السلام فرمودند:

«اگر بدانید آیه‌الکرسی تا چه اندازه اهمیت دارد،

هیچ‌گاه خواندن آن را ترک نمی‌کنید.»*

چه خوب است آیه‌الکرسی را حفظ کنیم و هر روز در پایان نمازهای

خود یا هر وقت مناسب دیگری آن را بخوانیم.